

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

06 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Mihail Tomița, împotriva sentinței Judecătorei Cahul din 24 iunie 2019 și deciziei Curții de Apel Cahul din 17 septembrie 2019, în privința inculpatului

Toporaș Gheorghe XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 03.05.2019 – 24.06.2019,
instanța de apel: 05.07.2019 – 17.09.2019,
instanța de recurs: 14.02.2020 – 06.05.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul din 24 iunie 2019, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Toporaș Gheorghe a fost condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, începând din 24.06.2019.

Cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului în sumă de 5011,24 lei a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că la 18 noiembrie 2017, în jurul orei 21.00, inculpatul Toporaș G., încălcând prevederile pct. 10 din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, în care este

stipulat că 1) Persoana care conduce un vehicul trebuie: b) să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum și pct. 14, potrivit căruia conducătorului de vehicul îi este interzis: a) să conducă vehiculul în stare de ebrietate, fiind în stare de ebrietate, a urcat la volanul mijlocului de transport „Audi-80”, n.î. XXXXXX, cu care s-a deplasat pe un drum public, din direcția or. Vulcănești. La intrare în s. Găvănoasa spre mun. Cahul, avându-i ca pasageri pe Stamu E. și Cilinghir S. și, neținând cont de prevederile pct. 45 din Regulamentul circulației rutiere că 1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport „Audi-80”, n.î. XXXXXX, cu care a derapat de pe traseu, în urma cărui fapt autovehiculul s-a inversat, iar pasagerului Cilinghir S. i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză judiciară nr. 286 din 18.03.2019, leziuni corporale grave sub formă de traumă vertebro-medulară închisă, cu lezarea măduvei spinării, în rezultatul cărora a decedat la fața locului.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate faptele incriminate și a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată, prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență, decesul unei persoane, acțiune ce a fost săvârșită în stare de ebrietate.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont că inculpatul a recunoscut vina și s-a căit sincer, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale, anterior nu a săvârșit infracțiuni, concluzionând că scopul pedepsei penale poate fi atins prin aplicarea pedepsei cu închisoare pe un termen de 5 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, în condițiile aplicării prescripțiilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța a statuat că cererea acuzării privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare suportate la efectuarea expertizelor de specialitate este neîntemeiată, ori, potrivit art. 227 alin. (1), (3), 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuieli suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

3. Procurorul în Procuratura raionului Cahul, Viorica Marga, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care de la inculpat să fie încasate cheltuielile judiciare.

Apelanta a invocat că art. 229 Cod de procedură penală indică direct că condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare.

Potrivit ar. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie

să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Însă, instanța de fond, refuzând dispunerea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, nu a stabilit că încasarea acestora poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

3.1. A declarat apel și avocatul Ion Grecu, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, în temeiul art. 90 Cod penal.

Apelantul a indicat că inculpatul a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a recunoscut fapta săvârșită și s-a căit sincer, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată, are la întreținere doi copii minori, este angajat în câmpul muncii și se caracterizează pozitiv, deci fiind posibilă aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Cahul din 17 septembrie 2019, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond i-a aplicat inculpatului o pedeapsă echitabilă în raport cu fapta comisă, stabilită la limita apropiată de cea minimă prevăzută de articolul incriminat ori, conform art. 61 Cod penal, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate astfel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte infracționale, iar o pedeapsă de altă categorie sau aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, nu sunt incidente cazului.

În același timp, art. 227-229 Cod de procedură penală și Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14.04.2016, stabilesc că responsabilul pentru achitarea plăților încasate de experți judiciari, sunt ordonatorii unor atare acțiuni procesuale. Deci, cheltuielile judiciare suportate pentru instrumentarea acestei cauze urmează a fi acoperite din bugetul de stat, acestea neputând face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care acesta nu le-a ordonat.

Prima instanța a ținut cont de faptul că expertizele judiciare au fost dispuse în cadrul efectuării urmăririi penale, pentru acumularea probatoriului necesar, că urmează a fi trecute în contul statului și nu urmează să fie puse pe seama inculpatului, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, sarcina căruia este depistarea circumstanțelor care dovedesc comiterea infracțiunii și identificarea făptuitorului, pentru înaintarea învinuirii făptuitorului. Trecerea în contul statului a cheltuielilor în procesul penal se întemeiază în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

Astfel, raportul de expertiză judiciară nr. 863 din 27.11.2017 a fost efectuat în prezenta cauză penală până la 09.02.2018, iar rapoartele de expertiză judiciară nr. 34/12/I-R-952 din 20.03.2018 și nr. 286 din 18.03.2019 au fost efectuate după data de 09.02.2018, când au intervenit modificări în art. 143 Cod de procedură penală, prin abrogarea alin. (2) prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, care până la această dată prevedea imperativ că plata pentru efectuarea expertizelor prevăzute la alin. (1) a aceluiași articol se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Cu toate că au fost operate modificări legislative în art. 143 Cod de procedură penală, în cazurile dispunerii expertizei de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, dar nu a inculpatului.

Mai mult, nu pot fi acceptate cheltuielile în mărime de 23,24 lei, pretinse a fi costul testului alcoolsopic, ori, nici o argumentare a unui asemenea cost nu este adusă.

Prin urmare, cererea acuzării privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată în mărime de 5011,24 lei urmează a fi respinsă, aceste cheltuieli judiciare fiind trecute în contul statului, potrivit art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Mihail Tomița, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Ori, cheltuielile judiciare suportate la efectuarea expertizelor judiciare sunt cheltuieli în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Deci, soluționarea chestiunii referitor la suportarea cheltuielilor judiciare, urmează a fi făcută în corespundere cu prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care, în prim plan, pune în sarcina inculpatului achitarea acestor cheltuieli, el fiind responsabil prin comiterea infracțiunii. Doar dacă condamnatul nu este în stare să le achite din motive de invaliditate, incapacitate juridică etc., cheltuielile sunt trecute în contul statului.

Pe lângă aceasta, instanța de apel nu a dispus trecerea acestora în contul statului, lipsind dispoziția referitor la repartizarea cheltuielilor judiciare, după cum prevede art. 397 pct. 5), 416 Cod de procedură penală.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **2.** și **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de

fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 1), 2), 6) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea cauzei morții, gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale, altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizelor urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării.

Pe lângă aceasta, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Mihail Tomița, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul din 24 iunie 2019 și deciziei Curții de Apel Cahul din 17 septembrie 2019, în privința inculpatului Toporaș Gheorghe XXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 06 mai 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun